Journal of **G**ifted **E**ducation **R**esearch, 2015, 1(3), 39-53
Üstün **Y**etenekliler Eğitimi **A**raştırmaları **D**ergisi, 2015, 1(3), 39-53
ISSN: 2147-7248, http://uyad.beun.edu.tr/

The Remarks Of Gifted Students Attending Science And Art Center About Communication Skills *

İbrahim KOÇ**

Received: 03 May 2015 **Accepted:** 18 June 2015

Abstract: The aim of this study is to determine gifted and talented students' communication skills. The study has been fulfilled with 60 gifted and talented students attending to İstanbul Science and Art Center. In the study, using qualitative research method, the data has been obtained with the survey consisting of six open –closed questions 'Gifted Students' remarks about communication skills. As the data was analyzed with content analysis method, validity and credibility were provided by writers and specialists. As a consequence it has been established that gifted students attending İstanbul Science and Art Center are able to share their feelings and ideas easily and are understood much better by BİLSEM friends and by BİLSEM teachers. Moreover it has been determined that the gifted students are understood by their families, that their ideas are appreciated and they are considered important. It has been confirmed that they get training in accordance with their abilities also, they enjoy joining new environments and make new friends.

Key words: Gifted and talented, Communication skills, Science and art Center, Gifted students' remarks, Social adaptation skills

* Psychological Counseling, İstanbul Science and Art Center, İstanbul, TURKEY, e-mail:ibrahimkoc88@gmail.com

© 2015 by BEUN OZELMER, Journal of Gifted Education Research / Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi

Journal of **G**ifted **E**ducation **R**esearch, 2015, 1(3), 39-53
Üstün **Y**etenekliler Eğitimi **A**raştırmaları **D**ergisi, 2015, 1(3), 39-53
ISSN: 2147-7248, http://uyad.beun.edu.tr/

Bilim Ve Sanat Merkezi'ne Devam Eden Özel Yetenekli Öğrencilerin İletişim Becerileriyle İlgili Görüşleri*

İbrahim KOÇ**

Alış Tarihi: 03 Mayıs 2015 **Kabul Tarihi:** 18 Haziran 2015

Özet: Bu çalışmanın amacı üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin iletişim becerilerini saptamaktır. Çalışma, İstanbul Bilim ve Sanat Merkezine devam eden 60 üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada, veriler altı açık uçlu sorudan oluşan "Özel Yetenekli Öğrencilerin İletişim Becerileriyle İlgili Görüşleri Anketi" ile elde edilmiştir. Veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş olup güvenirlik - geçerlik yazar ve uzmanlar tarafından sağlanmıştır. Sonuç olarak İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden özel yetenekli öğrencilerin duygu ve düşüncelerini rahat bir şekilde paylaşabildikleri, BİLSEM arkadaşları ve BİLSEM öğretmenleri tarafından daha iyi anlaşıldıkları tespit edilmiştir. Yine özel yetenekli öğrencilerin aileleri tarafından anlaşıldıkları; düşüncelerine değer verildiği, önemsendikleri ve yetenekleri doğrultusunda eğitim aldıkları, yeni ortamlara girmekten ve yeni arkadaşlıklar edinmekten keyif aldıkları tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Üstün Zekâlı ve Yetenekliler, İletişim Becerileri, Sosyal Uyum Becerileri, Bilim ve Sanat Merkezi, Özel Yetenekli Çocukların Görüşleri.

GİRİŞ

Zekâ ve yetenek dikkate alındığında akranlarına nazaran çok sayıda farklı özelliğe sahip çocuklar ''üstün'' olarak adlandırılmaktadır. Bu çocukların akranlarına göre farklı fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal, gelişimsel özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikleri ve çocuğun sahip olduğu zekâ potansiyelini besleyen en önemli kaynağı sosyal çevre olduğu düşünülmektedir. Zenginleştirilmiş çevre ve ortam çocuğun zekâ potansiyelini geliştirirken, sosyal çevresindeki bireyler ile etkileşimi ve yaşantısı da sosyal özelliklerine yön verebilmektedir. (TBMM, 2012).

Üstün zekâlı ve üstün yeteneklilerle ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde literatürde konuya ilişkin farklı yaklaşımların olduğu görülmektedir. Bu yaklaşımlarda üstün yetenek kavramı içerisinde üstün zekâ kavramı da yer almaktadır. Üstün zekâ ve üstün yetenek kavramları birlikte düşünülmektedir. Bunun yanında MEB üstün zekâ ve üstün yetenek kavramları yerine daha bütüncül ve kapsayıcı olan özel yetenek kavramını kullanmaktadır.

Ataman'a (2009) göre üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin fazla meraklı, ayrıntıları tartışan, sorular soran, araştıran, keskin gözlem yapan, alışılmamış fikirleri ortaya atan, projeler üreten ve geliştiren, öğrenmeyi seven, isabetli tahminlerde bulunan, eleştirel

* Psikolojik Danışman, İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi, İstanbul, TÜRKİYE, e-mail: ibrahimkoc88@gmail.com

© 2015 by BEUN OZELMER, Journal of Gifted Education Research / Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi

düşünen, verilere ulaşırken gergin, coşkulu, karmaşıklıktan hoşlanan, bilgiyi manipüle edebilen özellikler gösterdiklerini belirtmektedir.

MEB (2001) Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi'nde Üstün yetenekli çocuğu: ''Zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya akademik alanlarda yaşıtlarına göre başarı gösterdiği alan ve konu uzmanları tarafından belirlenen çocuklar'' olarak tanımlamaktadır. Ataman (2009) ise Üstün yetenekli çocukları: "Belirli bir alanda, olağanüstü yetenek ya da başarı gösteren diğer alanlarda ise ortalama yetenek gösteren ya da dil becerilerinde olağanüstü iken diğer alanlarda ortalama yeteneğe sahip olanlar" olarak tanımlamaktadır.

Şahin'e (1996) göre üstün yetenekli çocuklar, çevrelerindeki olayları hızlı kavrama yetenekleriyle beraber daha gerçekçi ve çözüme yönelik yaklaşımlarda bulunabilirler. Ancak bu durum onlara çaresizlik hissettirebilir. Genelde gözlüklü ve arkadaşı olmayan tipler olarak ön yargıyla yaklaşılan üstün yetenekli çocuklar, aslında yaşıtlarıyla arkadaşlık kurmaktan vazgeçmezler. Ancak ihtiyaçlarını, merakını giderecek kişilere ihtiyaç duyarlar. Bunlarda genellikle yaşça büyük kişilerdir. Akarsu'ya (2001) göre ilk zamanlar en kolay gözlenebilir sınırlı sayıda özelliğin basit sınıflaması olarak tanımlanan üstün yetenek; giderek daha çok sayıda boyutu içeren, daha geniş bir kapsama yayılan ve zamanı da bir değişken olarak kullanan esnek ve dinamik bir tanımlamaya dönüşmüştür

Uzun (2004) ise zekânın farklı tanımlamaları olmasına karşın zekâya ilişkin görüşlerin hemen hemen tamamı zekânın geliştirilebilecek bir kapasite ya da potansiyel olduğu, biyolojik temellerinin bulunduğu hususunda birleşmektedir. Buna göre zekâ, bireyin doğuştan sahip olduğu, kalıtımla kuşaktan kuşağa geçen ve merkezî sinir sistemi işlevlerini kapsayan deneyim, öğrenme ve çevreden kaynaklanan etkilerle biçimlenen bir bileşimdir. Renzulli'ye (1999, Akt:Karakuş, 2014) göre üstün yetenekli öğrencilerin, özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler arasında önemli bir grubu oluşturduklarını ileri sürmektedir. Üstün yetenekliliğin farklı gereksinimleri işaret ettiğini belirtmekte, buna ek olarak üstün yeteneğin, göreve bağlılık, ortalamanın üstünde yetenek ve yaratıcılık olmak üzere üç bileşenden meydan geldiğini ileri sürmektedir. Ülkemizde ise, üstün yeteneklilerin eğitimleri amacıyla kurulmuş olan Bilim ve Sanat Merkezleri, Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi'nde üstün yetenekliliği şöyle tanımlanmaktadır:"Üstün veya özel yetenekli çocuk, özel akademik alanlarda veya zekâ, yaratıcılık, sanat ve liderlik kapasitesi yönüyle yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanamayan hizmet veya faaliyetlere gereksinim duyan çocuktur." (MEB, 2007).

Genel olarak tanımlarda da anlaşılabileceği gibi üstün zekalılık ve yeteneklilik: Çocuğun veya öğrencinin bir veya birkaç alanda yaşıtlarına göre üst düzeyde performans göstermesi, bu özelliğinin uzman, öğretmen, aile ve çevreleri tarafından fark edilebilir olması ve çocuğun akranlarından farklı sosyal, duygusal, bilişsel ve fiziksel gelişim özellikleri sergilemesi olarak tanımlanabilir.

Dr. Karen Rogers üstün yetenekli 241 çocuğa yönelik yaptığı bir araştırmada üstün zekâlıların özelliklerine yönelik; su istatistiki sonuçları elde etmiştir (Rogers, 1995, Akt:Karakurt,2004:4).

- %99,4'ü hızlı öğreniyor
- %99,3'ü geniş bir kelime hazinesine sahip
- %99,3'ünün mükemmel bir hafızası var
- %99,3'ü mantığını çok iyi kanıtlıyor
- %97,9'u çok meraklı

- %96,1'i bazen yaslarına göre çok olgun
- %95,9'unun mükemmel bir espri anlayışı var
- %93,8'i öncü bir gözlemleme yeteneğine sahip
- %93,5'i başkalarına karsı merhametlidir
- %93,4'ünün renkli bir hayal gücü vardır
- %92,9'u sayılar konusunda yetenekli
- %90,3'ü adalet ve dürüstlük kaygısı taşıyor
- %89,4'ü bulmaca ve Legoları rahatlıkla yapıyor
- %88,4'ünün yüksek bir enerji seviyesi vardır
- %88,3'ü islerinin mükemmel olması kaygısını taşıyor
- %85,9'u ilgi duyduğu alanlarda azimli
- %84,1'i otoriteyi sorguluyor
- %80,3'ü çok okuyor

Durum Tespit Komisyonu Ön Raporu'na (2004) göre sadece zekâ kriteri ele alındığında, üstün zekâ düzeyindeki bireyler, toplumun % 2'si gibi küçük bir bölümünü oluşturmalarına karşın, ülke kalkınmasındaki önemleri çok büyüktür. Bu nedenle, üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocukların eğitim ve öğretimleri ve topluma kazandırılmaları için her öğretim kademesinde alınacak önlemler, ülkemizi ileriye götürecek en önemli yatırımlardan biridir. Kulaksızoglu (2004:8), Sahip oldukları stratejik ve ekonomik önem nedeni ile üstün yeteneklilerin özel eğitiminin bir milli eğitim politikası olarak benimsenmesi ülke aydınlarının önünde duran bir görevdir.

Karakurt'a (2004:5) göre eğer anne babaları, öğretmenleri ve arkadaşları, bu çocuklara gerekli ilgiyi gösterir sabırla onları dinler ve motive ederlerse, ruhi krizlere düşmeden kendilerinden beklenen performansı gösterirler. Aksi takdirde ilgisizlik, hor görülme ve baskı gibi sebepler yüzünden yetenekleri körelir. Özsoy, Özyürek & Eripek (1992) ise üstün yeteneklilerin eğitimi için özel önlemler alınmadığında bir takım sakıncalar ortaya çıkar. İlk akla geleni yeteneklerin eriyip gitmeleridir. Farkında olmadan nice yetenekleri eritmişizdir. Belki de halen okulumuzda, sınıfımızda eritmeye devam etmekteyiz. Bu anlamda üstün yetenekli ve üstün zekâlı öğrencilerin iletişim becerilerinin tespiti edilmesi önem teşkil etmektedir. Üstün yetenekli ve üstün zekâlı öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri, başkalarınca anlaşılabilecekleri, sosyal ilişkilerde ve duygusal paylaşımlarda bulunabilecekleri ortamların oluşturulması ve bu ortamların desteklenmesi gerekmektedir. Aynı zamanda bu çocukların iletişim becerilerine yönelik (sessiz, içe kapanık, ketum, iletişimi zayıf, pek arkadaş edinmez…) ön yargıların yıkılması önem teşkil etmektedir.

Üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocukların tanılamaları, bireysel yeteneklerinin farkında olmaları, yetenekleri doğrultusunda eğitim almaları ve kapasitelerini geliştirerek üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla ilk olarak 1994-1995 eğitim öğretim yılında Ankara'da Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi açılmış, daha sonra bu merkezlerin sayıları giderek arttırılarak günümüzde 72 olmuştur.

Bilim ve Sanat Merkezleri, MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı faaliyet gösteren kurumlardır. Bu kurumlarda özel yetenekli öğrenciler belirli test ve mülakatlardan geçerek eğitim almaya hak kazanırlar. Özel yetenekli öğrenciler bu kurumlara eğitimlerini aksatmayacak şekilde okul sonrası zamanlarında devam ederler. Öğrencilerin eğitimi ilkokul seviyesinden başlayıp lise son sınıfa kadar devam eder.

Bilim ve Sanat Merkezlerine; (MEB, 2007)Kayıtları yapılan öğrenciler, hazır bulunuşluk düzeyi ölçüldükten sonra merkezlerce;

a) Uyum (Oryantasyon),

b) Destek Eğitimi; 1) İletişim Becerileri, 2) Grupla Çalışma Teknikleri, 3) Öğrenme Yöntemleri, 4) Problem Çözme Teknikleri, 5) Bilimsel Araştırma Teknikleri, 6) Yabancı Dil, 7) Bilgisayar, 8) Sosyal Etkinlikler,

c) Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme,

d) Özel Yetenekleri Geliştirme,

e) Proje Üretimi / Yönetimi,

gibi alanlarda eğitim programlarına alınırlar.

Bu araştırma İstanbul Bilim ve Sanat Merkezine devam eden, özel yetenekli çocukların iletişim becerilerini saptamak amacıyla yapılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerde iletişim konulu yapılacak çalışmaların türü ve içeriği hakkında eğitimcilere ve araştırmacılara önemli veriler sunacağı düşülmektedir. Çalışma kapsamında örneklemi oluşturan gruba 6 açık uçlu soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar gruplandırılarak temalar halinde tablolaştırılarak değerlendirilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bilim ve Sanat Merkezine devam eden özel yetenekli öğrencilerin iletişim becerilerini saptamak amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışma, yazar tarafından 2014-2015 eğitim öğretim yılı içerisinde İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin iletişim becerileriyle ilgili görüşleri doğrultusunda iletişim becerileri saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırma grubu İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden 650 öğrenci arasından random yöntemiyle İstanbul Anadolu Yakasından 12 farklı ilçeden gelen 60 (30 kız, 30 erkek) öğrenciyle belirlenmiştir. Öğrenci sınıf düzeyleri ilköğretim 5. sınıf ve 11. sınıflar arsında değişmektedir.

Veri Toplama Araçları

Özel yetenekli öğrencilerin iletişim becerilerini saptamak amacıyla veriler toplanarak, yazar tarafından anket geliştirilmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada, veriler altı açık uçlu sorudan oluşan "Özel Yetenekli Öğrencilerin İletişim Becerileriyle İlgili Görüşleri Anketi" ile elde edilmiştir. Araştırma verileri toplanmadan önce soruların öğrenciler tarafından yeterince anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemek amacıyla öğrencilerle ön çalışma yapılmış ve öğretmen görüşleri dikkate alınmıştır. Anket uygulamaları yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Veri Analizi

Veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş olup güvenirlik ve geçerlik uzaman görüşlerine yer verilerek yazar tarafından sağlanmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde birbirine benzeyen verileri belirli temalar kapsamında bir araya getirmek suretiyle belirli kavramlara ve bunlar arasında ilişkilere ulaşmaktır. Ayrıca verileri okuyucunun anlayabileceği bir biçimde gruplandırmak ve yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Çalışmada elde edilen veriler; soru soru analiz edilmiştir. Her soruya ait ifadeler, belirli tema ve alt temalar altında toplanmıştır. Daha sonra, bunlara ilişkin yüzdeler (%), frekanslar (f) olarak belirlenmiştir. Veri analizinde; bir soru için öğrencilerin verdikleri her farklı ifade ayrı ayrı kodlanmıştır. Ayrıca, öğrenci açıklamalarında dikkate değer noktalar makale içinde

öğrenci numarası verilerek (K 9 veya E 26 gibi) " … " işareti içinde aynen alıntı yapılarak verilmiştir.

BULGULAR

Burada uygulanan ölçekten elde edilen verilere ilişkin yapılan istatistiksel işlemlerin sonuçları tablolar halinde verilmiş ve açıklamaları yapılmıştır.

Tablo 1. Özel Yetenekli Öğrencilerin Duygu ve Düşüncelerinizi Başkalarıyla Nasıl Paylaştıkları Hakkındaki Görüşlerine Ait Tema ve Alt Tema Yüzdeleri.

Tema	Alt Tema	*f*	%
Duygu ve Düşüncelerini Başkalarıyla Nasıl Paylaştıkları Durumu	Duygu ve düşüncelerimi rahatça paylaşırım.	25	41,66
	Çekinerek iletişim kurarım.	8	13,33
	Duygu ve düşüncelerimi pek paylaşmam.	6	10,00
	Uygun zaman beklerim	4	6,66
	Güven duyduğumda daha iyi iletişim kurarım.	3	5,00
	Karşımdakini kırmamaya dikkat ederim.	3	5,00
	Jest ve mimiklerle kendimi anlatmaya çalışırım.	3	5,00
	Samimi ve içten olmaya çalışırım.	3	5,00
	Nasıl söyleyeceğimi planlarım	2	3,33
	Dobra dobra söylerim	2	3,33
	Yazarak kendimi ifade etmeye çalışırım.	1	1,66
	Toplam	60	100

Tablo 1. Özel yetenekli öğrencilerin duygu ve düşüncelerinizi başkalarıyla nasıl paylaştıkları hakkındaki görüşleri incelendiğinde %41,66'sının duygu ve düşüncelerimi rahatça paylaştıkları, %13,33'ünün çekinerek iletişim kurdukları, %10'unun duygu ve düşüncelerini pek paylaşmadıkları, %3,33'ünün dobra dobra söyledikleri, %3,33!ünün Nasıl söyleyeceğimi planladıkları,%1,66 Yazarak kendilerini ifade etmeye çalıştıkları, sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin, öğrenciler *"İnsanlarla konuşurken genelde içimden geçeni özgüvenli bir şekilde söylerim." (E 9), "Rahatça ve hiç kimsenin baskısı altında kalmadan paylaşabiliyorum." (E 26)* şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 2. Özel Yetenekli Öğrencilerin Çevrelerindeki İnsanlarla Törensel İlişkiler(günaydın, iyi günler, iyi akşamlar, görüşmek üzere, merhaba…) İçerisinde Bulunma Durumları Hakkındaki Görüşleri.

	Evet		**Hayır**		**Fikir Belirtmeyen**		**Toplam**	
Çevrelerindeki İnsanlarla Törensel İlişkiler İçerisinde Bulunma Durumu	*f*	%	*f*	%	*f*	%	*f*	%
	45	75	3	5	12	20	60	100

Tablo 2. özel yetenekli öğrencilerin Çevrelerindeki İnsanlarla Törensel İlişkiler bulunmayla ilgili görüşleri incelendiğinde %75 inin törensel ilişkilerde bulundukları, %5 inin törensel ilişkilerde bulunmadıkları, %20 sinin görüş belirtmedikleri, sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3. Özel Yetenekli Öğrencilerin Çevrelerindeki İnsanlarla Törensel İlişkiler(günaydın, iyi günler, iyi akşamlar, görüşmek üzere, merhaba…) İçerisinde Bulunma Durumları Hakkındaki Görüşlerine Ait Tema ve Alt Tema Yüzdeleri.

Tema	Alt Tema	*f*	%
Çevrelerindeki İnsanlarla Törensel İlişkiler İçerisinde Bulunma Durumu	Her zaman bulunurum.	23	38,33
	Bazen bulunurum.	10	16,66
	Tanıdığım kişilere bulunurum.	6	10,00
	Törensel ilişkiler insanlara vermiş olduğumuz saygıyı, değeri gösterir.	6	10,00
	Sadece samimi olduğum kişilere bulunurum.	6	10,00
	Törensel ilişkiler bana kendimi iyi hissettirir.	4	6,66
	Pek önemli olmadığını düşünürüm.	2	3,33
	Gereksiz görürüm.	1	1,66
	Kendimden büyük kişilere söylemekten çekinirim.	1	1,66
	Söylemezsem ayıp olur.	1	1,66
	Toplam	60	100

Tablo 3. Özel yetenekli öğrencilerin çevrelerindeki insanlarla törensel ilişkilerde bulunmayla ilgili görüşleri incelendiğinde %38,33'ünün her zaman bulundukları, %16,66'sının bazen bulundukları, %3,33'ünün pek önemli olmadığını düşündükleri ve %1,66'sının gereksiz gördükleri, sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin; öğrenciler *"Evet bulunurum. Bence insanlara değer verdiğimizi göstermek için bu önemlidir. Eğer birisine selam verip karşılık alamazsam üzülürüm." (K 9), "Elbette bulunurum. Birlikte yaşayanlar ve birbirlerinin hayatında yer tutan insanlar sürekli iletişim içinde olmalıdır diye düşünürüm." (K 11), "Evet, karşılıklı sevgi ve saygı ifadelerinin kullanılması mutluluk verici." (E 12)* şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4. Özel Yetenekli Öğrencilerin İletişim Kurdukları Okul Arkadaşları Tarafından Anlaşılma Durumları Hakkındaki Görüşlerine Ait Tema ve Alt Tema Yüzdeleri.

Tema	Alt Tema	*F*	%
İletişim Kurdukları Arkadaşları Tarafından Anlaşılma Durumu **O K U L**	Okul arkadaşlarım beni anlıyor.	34	56,6
	Okul arkadaşlarım beni anlamıyor.	15	25,0
	Esprilerimi anlamıyorlar.	3	5,00
	Okul arkadaşlarım beni inek olarak tanımlıyor.	3	5,00
	Okul arkadaşlarım düşüncelerimi daha detaylı anlatınca anlıyor.	3	5,00
	Bazen kıskanıyorlar.	2	3,33
	Toplam	60	100

Tablo 4. Özel yetenekli öğrencilerin iletişim kurdukları okul arkadaşları tarafından anlaşılma durumları hakkındaki görüşleri incelendiğinde %56,66'sının okul arkadaşlarının kendilerini anlarken, %25'inin okul arkadaşlarının kendilerini anlamadıkları, %5 inin okul arkadaşlarının kendilerini inek olarak tanımladıkları, %5'inin esprilerini anlamadıkları, %5'inin okul arkadaşlarının düşüncelerini daha detaylı anlatınca anladıkları, %3,33'ünü bazen kıskandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin, öğrenciler *"Okul arkadaşlarımın beni anladığını düşünüyorum." (E 8*), *"Bazen okulda anlamıyorlar ama düşüncelerimi daha detaylı anlatınca anlıyorlar. " (K 5*), *"Her şeye farklı gözle bakıyorlar benimle empati kurmuyorlar." (K 28*), *"Genellikle söylediklerimi ' o ne be?'diye karşılanır." (E 23*),*"Okulda inek öğrenci tipi olarak algılanıyorum." (K 6*) şeklinde görüş belirtilmişlerdir.

Tablo 5. Özel Yetenekli Öğrencilerin İletişim Kurdukları BİLSEM Arkadaşları Tarafından Anlaşılma Durumları Hakkındaki Görüşlerine Ait Tema ve Alt Tema Yüzdeleri

Tema		Alt Tema	*F*	%
İletişim Kurdukları Arkadaşları Tarafından Anlaşılma Durumu	**BİLSEM**	BİLSEM arkadaşlarım beni anlıyor.	47	78,3
		BİLSEM arkadaşlarım beni anlamıyor.	9	15,0
		Esprilerimi anlıyorlar.	3	5,00
		Bazen anlamazlıktan geliyorlar.	1	1,66
		Toplam	60	100

Tablo 5. Özel yetenekli öğrencilerin iletişim kurdukları BİLSEM'deki arkadaşları tarafından anlaşılma durumları hakkındaki görüşleri incelendiğinde %78,33'ünün BİLSEM'deki arkadaşlarının kendilerini anlarken %15'inin anlamadıkları, %5'inin ise esprilerini anladıkları ve %1,66'sının bazen anlamazlıktan geldikleri, sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin, öğrenciler *"Okulda bazen insanlardan çok farklı bir ortamda yaşadığımı düşünüyorum ama BİLSEM' dekiler tarafından rahatça anlaşılıyorum." (K 22*), *"Esprilerim kötü olsa bile BİLSEM de arkadaşlarım anlıyor." (E 5*) , *"Hayır, her şeye çok iyimser bakıyorlar ve herkes başka bir şey anlatıyor." (K 28*),*"Bazen beni anlamazlıktan geliyorlar."(K 27*) şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 6. Özel Yetenekli Öğrencilerin İletişim Kurdukları Okul Öğretmenleri Tarafından Anlaşılma Durumları Hakkındaki Görüşlerine Ait Tema ve Alt Tema Yüzdeleri.

Tema	Alt Tema		*F*	%
İletişim Kurdukları Öğretmenleri Tarafından Anlaşılma Durumları	**OKUL**	Okul öğretmenlerim beni anlıyor.	27	45,00
		Okul öğretmenlerim beni anlamıyor.	18	30,00
		Okul öğretmenlerim düşüncelerimi beğenmiyor.	7	11,66
		Okul öğretmenlerim resmi davranıyor.	8	13,33
		Toplam	60	100

Tablo 6. Özel yetenekli öğrencilerin iletişim kurdukları okul öğretmenleri tarafından anlaşılma durumları hakkındaki görüşleri incelendiğinde %45'inin okul öğretmenlerinin kendilerini anlarken, %30'unun anlamadıkları, %13,33'ünün okul öğretmenlerinin kendilerine resmi davrandıkları, %11,66'sının okul öğretmenlerinin düşüncelerini beğenmedikleri, şeklinde düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin, öğrenciler *"Okul öğretmenlerim daha iyi anlaşıldığımı düşünüyorum. Çünkü 8 yıldır aynı okulda okuyorum (anaokuluyla beraber) ve normal olarak bana daha yakın geliyorlar." (K 2*), *"Okulda BİLSEM' den daha fazla vakit geçirdiğim için oradaki hocalar beni daha iyi anlıyor ." (K 5*), *"Okulda öğretmenlerim benim açıklama girişimimi çok konuşmak olarak algılıyor ve hep sözümü kesiyorlar." (K 24*), *"Okulda öğretmenler genelde otorite konumunda olduğu için çoğu tarafından anlaşılmadığımı düşünüyorum." (K 15*), *"Okulda bazen düşündüğüm bazı şeyler tuhaf geliyor ve fikirlerimi beğenmiyorlar." (K 22*) şeklinde görüş belirtilmişlerdir.

Tablo 7. Özel Yetenekli Öğrencilerin İletişim Kurdukları BİLSEM Öğretmenleri Tarafından Anlaşılma Durumları Hakkındaki Görüşlerine Ait Tema ve Alt Tema Yüzdeleri.

Tema	Alt Tema		*F*	%
	B	BİLSEM öğretmenlerim beni anlıyor.	40	66,6

İletişim Kurdukları Öğretmenleri Tarafından Anlaşılma	**İLSEM**	BİLSEM öğretmenlerim kendimi özgürce ifade etmemi sağlıyor.	8	13,3
		BİLSEM öğretmenlerim düşüncelerime değer veriyor.	7	11,6
		BİLSEM öğretmenlerim beni anlamıyor.	5	8,33
		Toplam	60	100

Tablo 7. Özel yetenekli öğrencilerin iletişim kurdukları BİLSEM öğretmenleri tarafından anlaşılma durumları hakkındaki görüşleri incelendiğinde %66,66'sının BİLSEM'deki öğretmenlerinin kendilerini anlarken, %8,33'ünün anlamadıkları, %13,33'ünün BİLSEM'deki öğretmenlerinin kendilerini özgürce ifade etmelerini sağladıkları, %11,66'sının BİLSEM'deki öğretmenlerinin düşüncelerine değer verdikleri, şeklinde düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin, öğrenciler *"BİLSEM' de okulumdan daha fazla anlaşıldığımı düşünüyorum çünkü sınıf az ve az öğretmen var." (E 22*), *"Burada daha özgürüz, düşüncelerimizi rahat ifade edebiliyoruz Onlarda bizi anlıyor ve destekliyor." (K 27*) *"BİLSEM öğretmenleri resmi davranmıyor." (K 23*), *"BİLSEM' de geçirdiğim vakit çok az." (K 2*), *"Problemlerimi hiç söylemediğim için bilmiyorum." (K 28*), şeklinde görüş belirtilmişlerdir.

Tablo 8 Özel Yetenekli Öğrencilerin Aileleri Tarafından Yeterince Anlaşıma Durumları Hakkındaki Görüşlerine Ait Tema ve Alt Tema Yüzdeleri.

Tema	**Alt Tema**	***F***	**%**
Aileleri Tarafından Yeterince Anlaşıma Durumları	Ailem beni anlıyor.	18	30,00
	Ailem beni önemser düşüncelerime değer verir.	10	16,66
	Anlaşılıyorum ve yeteneklerim doğrultusunda eğitim almamı sağlıyorlar.	7	11,66
	Ailem beni anlayışla karşılar.	6	10,00
	Ailem beni anlamıyor.	6	10,00
	Ailem beni bazen anlıyor, bazen anlamıyor.	5	8,33
	Babam beni anlar annem anlamaz.	2	3,33
	Ailem benim sınırlarımı ve yeteneklerimi bilmiyor.	2	3,33
	Ailem olaylara birazda benim gözümden bakmalarını isterim	1	1,66
	Benim çocuk olduğumu düşünüyorlar, bana gülerler diye paylaşmıyorum.	1	1,66
	Kötü şeyler yaşadığımda beni anlamıyorlar nasihat ediyorlar.	1	1,66
	Yeterince güvenmiyorlar	1	1,66
	Toplam	60	100

Tablo 8. Özel yetenekli öğrencilerin aileleri tarafından yeterince anlaşıma durumları hakkındaki görüşleri incelendiğinde %30'unun ailelerinin kendilerini anlarken, %10'unun anlaşılmadıkları, %16,66'sının ailesinin kendisini önemsediği ve düşüncelerine değer verdiği, %11,66'sının aileleri tarafından anlaşıldıkları ve yetenekleri doğrultusunda eğitim almalarını sağladıkları, %1,66'sının ailelerinin kendilerine yeterince güvenmedikleri, %1,66 sının ailelerinin olaylara kendi gözlerinden bakmalarını istedikleri, sonuçlarına ulaşılmıştır. Örneğin; öğrenciler *"Ailem benim her zaman yanımdadır. Bir problemim olduğunda üzüntümü paylaşır, sorunumu çözmek için her şeyi yaparlar. Düşüncelerime değer verirler." (K 27), "Ailem tarafından yeterince anlaşılıyor yeterince değer görüyorum." (E 11), "Bence anlaşılıyorum. Çünkü yeteneklerim doğrultusunda eğitim aldırtıyorlar ve istediğimi yapmamı istiyorlar" (E 23), "Tabi ki de*

hayır. Kendi düşüncelerinde saplantılılar söylediklerimi umursamıyorlar." (K 28), şeklinde görüşler belirtilmişlerdir

Tablo 9. Özel Yetenekli Öğrencilerin Yeni Ortamlara Girmek ve Yeni Arkadaşlarla Tanışmakla ilgili Hoşlanma Durumları Hakkındaki Görüşlerine Ait Tema ve Alt Tema Yüzdeleri.

Tema	Alt Tema	*F*	%
Yeni Ortamlara Girmek ve Yeni Arkadaşlarla Tanışmakla ilgili Hoşlanma Durumları	Yeni dostluklar kurmaktan ve yeni ortamlardan hoşlanırım.	14	23,33
	Yeni arkadaş yeni ufuk demektir.	9	15,00
	Her zaman hoşlanmam çünkü o kişileri tanımıyorum.	7	11,66
	Yeni ortamlardan pek hoşlanmam.	6	10,00
	İlk başta fazla istemem ama alışınca sevinirim.	6	10,00
	Eğlenceli buluyorum.	5	8,33
	Utanırım.	5	8,33
	Hoşlanmam, yeni ortamlara zor alışırım.	3	5,00
	Eskiden çekinirdim ama şimdi çekinmiyorum.	2	3,33
	Eskiden çekinirdim ama şimdi çekinmiyorum.	2	3,33
	Bazen uyum sağlayamayacağımı ve beni dışlayacakları korkusuyla cesaret edemem.	1	1,66
	Toplam	60	100

Tablo 9. Özel yetenekli öğrencilerin yeni ortamlara girmek ve yeni arkadaşlarla tanışmakla ilgili hoşlanma durumları hakkındaki görüşleri incelendiğinde %23,33'ünün yeni dostluklar kurmaktan ve yeni ortamlardan hoşlandıkları, %11,66'sının o kişileri tanımadıkları için her zaman hoşlanmadıkları, %15'inin yeni arkadaşlıların yeni ufuk demek olduğunu düşündükleri, %3,33'ünün eskiden çekindikleri ama şimdi çekinmedikleri, %1,66'sının yeni arkadaşlara güvenmedikleri %1,66'sının bazen uyum sağlayamayacaklarından ve kendilerini dışlayacakları korkusuyla cesaret edemedikleri, şeklinde düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin; öğrenciler *"Yeni şeyler keşfetmek, öğrenmekten zevk alırım. Yeni dostluklar edinmekten hoşlanırım" (K 5), "Hoşlanırım. Çünkü yeni insanlar yeni fikir demektir. Yeni fikir ve düşünceleri seviyorum." (K 14), "Eskiden zorlanırdım. Fakat şimdi zorlanmadan ve strese girmeden başarabiliyorum ve seviyorum." (K 16), "Güzel olmuyor. Yeni arkadaşlara güven olmuyor." (K 25),* şeklinde görüşler belirtilmişlerdir.

TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı özel yetenekli öğrencilerin iletişim becerilerini araştırmaktır. Örneklem grubundaki özel yetenekli çocukların %41,66'sı duygu ve düşüncelerini rahatça paylaşabildikleri yönünde görüşlerini bildirmiştir. Durum Tespit Komisyonu Ön Raporu (2004) özel yetenekli çocukların özellikleri tanımlanırken, sözel yeterlilik, geniş kelime bilgisi, ifadede kolaylık, okumaya ilgi, ileri alanlarda geniş bilgi, diğerlerine karşı duyarlık, empati, duygusal destek ve sempati ihtiyacı, dostanelik, açık yüreklilik olarak tanımlamaktadır. Buna göre özel yetenekli çocukların duygu ve düşüncelerini iletişim kurdukları kişilerle paylaşmakta sorun yaşamadıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan özel yetenekli çocukların %13,33'ü çekinerek iletişim kurdukları, %10'u ise duygu ve düşüncelerimi pek paylaşmadıkları yönünde görüşlerini bildirmiştir. Oğurlu ve Yaman (2010), Üstün zekâlı ve yetenekli çocuklar erken yaşta soyut ve ıraksak düşünce yeteneklerinin gelişmiş olmasından dolayı düşünme yolları diğerlerinden farklıdır. Etrafındaki insanlar genellikle bu farklılıklara katı bir şekilde tepki (genellikle eleştiri,

kızgınlık ve alay gibi olumsuz) verirler. Algılarını ve yorumlarını ifade etme teşebbüsleri genellikle hayal kırıklığı oluşturduğu için üstün zekâlı ve yetenekliler duygu ve düşüncelerini kendilerinde saklamayı tercih edebilirler. Buna göre çocukların iletişim becerilerinin arttırılması ve olumlu benlik algısı geliştirmeleri noktasında rehberliğe gereksinim duydukları bunun nedeninin ise, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşmada güçlük yaşadıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan özel yetenekli çocukların %75'i törensel ilişkilerde bulundukları yönünde görüşlerinin bildirmiştir. (MEB; MEGEP, 2007) Sosyal zeka toplumsal çevreye uyum sağlamada, insanlarla iyi ilişkiler kurmada kendini gösterir. Sosyal zekâsını iyi kullanan bir insan çevresinde sevilir, sayılır, lider özellikleri ile sivrilip insanları etkiler. Buna göre özel yetenekli çocukların insan ilişkilerine önem verdiği, insanlara değer verdiği, iletişimi başlatma adına atılganca davrandığı söylenebilir.

Araştırma örneklemini oluşturan özel yetenekli çocukların %78,33'ü BİLSEM'deki arkadaşlarının kendilerini anladıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Özel yetenekli çocuklar ancak (Dönmez, 2004:72), kendilerine benzeyen diğer üstün yetenekli çocuklarla bir arada olabilecekleri ortamı bularak zihinsel, sosyal ve duygusal paylaşımı sağlayarak mutlu olurlar. BİLSEM'e devam eden özel yetenekli çocukların kendileriyle benzer bilişsel, duyuşsal, sosyal ve duygusal özellikleri taşıyan BİLSEM arkadaşlarıyla daha iyi anlaştıkları düşünülebilir.

Araştırma örneklemini oluşturan özel yetenekli çocukların %56,66'sı okul arkadaşlarının kendilerini anladıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Buna göre, her özel yetenekli çocuğun okul arkadaşlarıyla iletişim problemleri yaşamadığı, okul arkadaşları tarafından anlaşıldığı düşünülebilir. Ayrıca özel yetenekli çocukların %25'i okul arkadaşlarının kendilerini anlamadıkları, %5'i okul arkadaşlarının kendilerini inek olarak tanımladıkları, %5'inin esprilerini anlamadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Oğurlu (2010), Üstün yetenekli çocuklara akademik başarıları sebebiyle arkadaşları tarafından "lakap" takılabilmektedir. Çocuklar, bundan korunmak için kendilerini gizleyebilmekte, tartışmalardan, kulüplerden kendilerini geri çekebilmektedir. Akran baskısı, üstün yetenekli çocuklar üzerinde negatif bir etki oluşturabilmektedir. Bu etki, üstün yetenekli çocuklarda dışlanma ve reddedilme duygusuna, geri çekilme ve daha düşük başarı gösterme gibi problemlere yol açabilmektedir. Buna göre özel yetenekli çocukların kendileriyle benzer bilişsel, duyuşsal, sosyal ve duygusal özellikleri taşıyan arkadaşlarıyla anlaşabildikleri düşünülebilir. Ayrıca özel yetenekli çocukların akademik başarıları, liderlik özellikleri, sosyal beceri, popüler olmaları ve öğretmenleri tarafından sevilmelerinden dolayı bu çocukların okul arkadaşları tarafından kıskanılma, dışlanma, alay edilme, lakap takılma gibi davranışlarla karşılaştıkları düşünülebilir.

Örneklemi oluşturan özel yetenekli çocukların %66,66'sı BİLSEM'deki öğretmenlerinin kendilerini anladıkları, %13,33'ü BİLSEM'deki öğretmenlerinin kendilerini özgürce ifade etmelerini sağladıkları, %11,66'sı BİLSEM'deki öğretmenlerinin düşüncelerine değer verdikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. Maker ve Nielson (1996:177) Eğitim ortamında diğer öğrenciler gibi üstün yetenekli öğrencilerin güçlü yanlarını keşfetmek ve geliştirmek için kendilerini rahat hissettikleri, fikirlerini özgürce paylaşabildikleri ve tehdit algılamadıkları psikolojik olarak güvenli bir sınıf atmosferine ihtiyaç duymaktadırlar(Akt: Eraslan Çapan, 2010). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde öğrenciyi aktif kılan, ilk elden deneyim sağlayan yöntem ve tekniklerle zenginleştirilmiş programlarla eğitim gereksinimleri karşılanabilir (Tortop, 2014; Feldhussen, 1986; Freeman, 1999; Hebert & Neumeister, 2000; Renzulli, 1998; Sak, 2011; Tomlinson, 1999). BİLSEM öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilerle ilgili yeterince bilgi ve deneyime sahip oldukları, özel yetenekli çocukları

anladıkları, iletişim becerilerinin iyi olduğu, derste demokratik ve özgür bir ortam oluşturdukları söylenebilir. Yine bulgulara göre özel yetenekli öğrencilerin %8,33'ü BİLSEM öğretmenlerinin kendilerini anlamadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenden kaynaklanabileceği gibi öğrencilerden ve dış faktörlerden de kaynaklanabileceği söylenebilir. (Silverman, 1992) Diğer çocuklarda da olduğu gibi, üstün yetenekli çocuklar da onları anlayacak, onların gereksinimlerini karşılayabilecek öğretmene ihtiyaç duyarlar (Akt: Bildiren, 2013). Yine özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM'de geçirmiş oldukları sürenin az olduğu söylenebilir. Karakuş'a (2010) göre BİLSEM'de yaşanan sorunun ise, merkeze devam ile ilgili olduğu görülmektedir. Çocuklar Bilim ve Sanat Merkezine haftada üç gün devam etmektedirler. Öğretim yılı içerisinde çocukların okullarına paralel olarak böyle bir etkinliği sürdürmekte zorlandıkları gözlemlenmiştir.

Bulgulara göre özel yetenekli çocukların % 45'inin okul öğretmenlerinin kendilerini anladıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Buna göre her özel yetenekli çocuğun okul öğretmenleriyle iletişim problemleri yaşamadığı, okul öğretmenleri tarafından anlaşıldığı, okul öğretmenlerinden özel yetenekli öğrencilerin eğitimi noktasında kendini geliştirdiği ve bu öğrencilere okul ortamında bilişsel ve duygusal anlamda destekte bulunduğu söylenebilir. Ayrıca İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden özel yetenekli çocukların okul ve öğretmen seçiminde ebeveynlerinin etkisi de düşünülebilir.

Ayrıca bulgulara göre özel yetenekli çocukların % 30'u okul öğretmenlerinin kendilerini anlamadıkları, %13,33'ü kendilerine resmi davrandıkları, %11,66'sı düşüncelerini beğenmedikleri yönünde görüş belirtmişlerdir. (Akarsu, 2001), Üstün yetenekli çocukların diğer çocuklara göre gerek bilişsel gerekse duyuşsal alanda farklı ihtiyaçları vardır. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki üstün yetenekli çocuklar bu ihtiyaçlarını okul ortamında karşılamakta zorlanmaktadırlar. Öğretmenlerin geleneksel tutumları ve yaklaşımları üstün yetenekli öğrencilerin eğitim ortamına karşı olumsuz tutum sergilemelerine neden olmaktadır. Dolayısıyla beklenen performansta düşüş yaşanmakta ve üstün yetenek normalleşmekte bir başka deyişle körelmektedir. (Dağlıoğlu, 2010), öğretmen yeterliklerine ilişkin yaptığı araştırmada, öğretmenlerin teşvik edici ve hareket serbestliği tanıyan davranışlara sahip olmasının üstün yetenekli çocuklar tarafından önemsendiğini belirtmiştir. Kunt ve Tortop'a (2013) göre üstün yetenekli öğrenciler BİLSEM'lerle ilgili olumsuz bir algıya sahip değillerdir. Bu durum örgün okullardaki öğretmenlerin BİLSEM'ler ve üstün yetenekli öğrenciler hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarının göstergesi olarak kabul edilebilir. Buna göre okul öğretmenlerinin, özel yetenekli çocuklar hakkında yeterli bilgi sahibi olmadığı, özel yetenekli öğrencilerin eğitimlerine yönelik kendini geliştirmediği, ders içerikleri ve işleyişiyle ilgili özel durumları dikkate almadığı, özel yetenekli çocuklara yönelik önyargılı olduğu, özel yetenekli öğrencileri kendisi için ekstra yük olarak gördüğü düşünülebilir. Ayrıca okul öğretmenlerinin kendilerinin akademik anlamda yetersiz görmesiyle ilgili endişeleri olabileceği, özel yetenekli öğrenciler için duygu ve düşüncelerini özgürce paylaşabileceği eğitim ortamlarının oluşturmanın bir otorite boşluğu olarak görebileceği ve okuldaki sınıf ortamlarının kalabalık olmasından kaynaklı olabileceği düşünülebilir.

Araştırma örneklemini oluşturan özel yetenekli çocukların %30'u ailelerinin kendilerini anladıkları, %16,66'sı ailesinin kendisini önemsediği ve düşüncelerine değer verdiği, %11,66'sı aileleri tarafından anlaşıldıkları ve yetenekleri doğrultusunda eğitim almalarını sağladıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Silverman'a (2010) göre çocuk önce ailesinden öğrenir. Aileler üstün yetenekli çocukları ile vakit geçirirken çocuklarının ilgi alanlarını daha fazla yönlendirebilir ve uygun eğitimsel olanaklar önerme yoluyla onların

gereksinimlerine yanıt verebilirler. İlk yıllarda aileler çocuklarının kendi kişisel ilgilerini ortaya çıkarmalarına yardım edebilir, çocuklarını sanat, doğa, müzik, müzeler ve spor gibi çeşitli ve geniş alanlar hakkında öğrenmeye yüreklendirebilirler. Belirli bir alan çocuğa cazip geldiğinde, alanı derinliğine keşfetmesi için fırsatlara gereksinim duyar. Evdeki uyarıcılar ve ilgi destekleyiciler yetenek gelişimi için önemlidir (Akt: Karakuş, 2014).

Özel yetenekli çocukların ailelerinin, çocuklarını anladıkları, önemsedikleri ve düşüncelerine değer verdikleri, yetenekleri doğrultusunda eğitim almalarını sağladıkları ve çocuklarını anlayışla karşılandıkları görülmektedir. İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden özel yetenekli çocukların aileleri tarafından sosyal-duygusal ve entelektüel gelişimlerinin desteklendiği söylenebilir. Ayrıca bulgulara göre özel yetenekli çocukların %10'u ailelerinin kendilerini anlamadıkları yönünde görüş belirtmektedirler. Davaslıgil'e (2000) göre üstün yetenekli çocuğa sahip olan anne babaların normal anne babalara oranla bir kat daha fazla eğitilmelerine gereksinim vardır. Buna göre ailelerin özel yetenekli çocuklarını yeterince tanımadıkları ve potansiyellerini bilmedikleri, özel yetenekli çocuklar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları düşünülebilir. Ailelerin özel yetenekli çocuklarını daha iyi anlamak ve çocuklarının yeteneklerini geliştirmek için ilgili seminer, konferans, atölye çalışmaları gibi eğitim faaliyetlerine katılmalarının faydalı olacağı söylenebilir.

Örneklemi oluşturan özel yetenekli çocukların %23,33'ü yeni dostluklar kurmaktan ve yeni ortamlardan hoşlandıkları, %15'i yeni arkadaşlıkların yeni ufuk demek olduğu, %8,33'ü eğlenceli bulduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. (TBMM, 2012), Bu çocukların akranlarına göre farklı fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal gelişimsel özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikleri ve çocuğun sahip olduğu zekâ potansiyelini besleyen en önemli kaynağın sosyal çevre olduğu düşünülmektedir. Zenginleştirilmiş çevre ve ortam çocuğun zekâ potansiyelini geliştirirken, sosyal çevresindeki bireyler ile etkileşimi ve yaşantısı da sosyal özelliklerine yön verebilmektedir. Buna göre özel yetenekli çocukların yeni ortamlara girmekten ve arkadaş edinmekten hoşlandıkları söylenebilir. Bilim ve Sanat Merkezine devam eden özel yetenekli çocukların meraklı, yeniliklere açık olduğu, yeni ortamları sevdiği ve yeni arkadaşlıklara açık olduğu, sosyal etkinliklerden hoşlandığı söylenebilir. Ayrıca bulgulara göre; bir kısım özel yetenekli çocukların %11,66'sı o kişileri tanımadıkları için her zaman hoşlanmadıkları, %10'u yeni ortamlardan hoşlanmadıkları, %8,33'ü utandıkları yönünde görüş belirtmişlerdir.

Helt (2008) Özel yetenekli çocukların diğerlerinin önüne geçip başarılı olmalarını sağlayan özellikleri, aynı zamanda onların akran ve arkadaş gruplarından, sosyal ortamlardan dışlanmalarına, kıskanılarak yalnız bırakılmalarına da sebep olabilmektedir (Akt: Saranlı & Metin,2012). Bu göre bazı özel yetenekli çocukların yeni ortamlara alışmakta yeni arkadaşlıklar edinmekte güçlük çektikleri, bu kişiler tarafından kabul görülmemek ve dışlanmaktan korktukları düşünülebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden özel yetenekli öğrencilerin duygu ve düşüncelerini rahat bir şekilde paylaşabildikleri, BİLSEM arkadaşları ve BİLSEM öğretmenleri tarafından daha iyi anlaşıldıkları düşünülebilir. İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden özel yetenekli öğrencilerin aileleri tarafından anlaşıldıkları; düşüncelerine değer verildiği, önemsendikleri ve yetenekleri doğrultusunda eğitim aldıkları. Yeni ortamlara girmekten ve yeni arkadaşlıklar edinmekten keyif aldıkları düşünülebilir.

Özel yetenekli çocukların olumlu benlik algılarını geliştirmeleri, sosyal ortamlardan kendilerini izole etmemeleri, özel yetenekli çocuklara iletişim becerilerinin kazandırılması

noktasında rehberliğe gereksinim duymaktadırlar. Okul idaresi ve öğretmenler aracılığıyla bir takım önleyici çalışmalar yapılabilir.

Bu araştırmada elde edilen sonuçlara göre aşağıdaki önerilere yer verilebilir.

- Okul öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklar hakkındaki bilgi seviyelerini arttırmak ve özel yetenekli çocuklarla ilgili farkındalıklarını geliştirmek için hizmet içi eğitim seminerleri verilebilir.
- Bilim ve Sanat Merkezleri'nde görevli öğretmenler belli dönemlerde bir araya gelerek Bilim ve Sanat Merkezleri'ndeki eğitim standartlarını yükseltmek ve eğitimde yeni yaklaşımlar geliştirmek adına toplantı ve çalıştaylar düzenlenebilir.
- Özel yetenekli öğrencilerin okul ve sınıf arkadaşlarıyla; doğa gezileri, sergiler, proje çalışmaları, organizasyonlar, ekip çalışmaları gibi programlara yönlendirilerek ortak paydada buluşmaları sağlanabilir.
- Özel yetenekli çocuğu olan anne babalar, özel yetenekli çocukların özellikleri ve gereksinimleri konusunda Milli Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, belediyeler, sivil toplum örgütleri ve Bilim ve Sanat Merkezleri tarafından düzenlenecek kurs ve seminerler; kitap, kamu spotu, broşür ve filmler yoluyla eğitilebilir.
- Okulunda veya sınıfında özel yetenekli öğrencisi bulunan idareci ve öğretmenlere, özel yetenekli çocukları olan ailelere; etkili iletişim, dinleme becerileri, verimli zaman yönetimi ve sosyal beceriler kazandırılmasına yönelik eğitimler verilebilir.
- Bilim ve Sanat Merkezleri'ne yerleşemeyen, ailesi veya öğretmenleri tarafından fark edilemeyen özel yetenekli çocuklar için alternatif eğitim ortamları oluşturulabilir. Bilim ve Sanat Merkezleri ve okullarda destek eğitim odaları açılarak sayıları arttırılabilir.
- Her yaşta özel yetenekli insanların kendilerini ifade edebilecekleri, eğitim-öğretim ve araştırmalarına devam edebilecekleri merkezler açılabilir.

Sonuç olarak, toplumun %2'lik kısmını oluşturan özel yetenekli bireylerin keşfedilmesi, anlaşılması, korunması, gelişimlerinin desteklenmesi, farkındalık geliştirilmesi toplumun birer parçası olan bizlerin sorumluluğu, duyarlılığı ve ilgisiyle orantılıdır. Özel yetenekli bireylerin korunması ve kendilerini ifade edebilecekleri platformlarda fırsatların sunulması, yetenekleri doğrultusunda eğitim almaları sağlanarak bu değerlerin yok olmasının ve erozyona uğramasının önüne geçileceği anlamına gelmektedir. Özünde bireyin refahı toplumun ferahıdır, toplumun refahı da daha yaşanılır bir dünya demektir.

KAYNAKLAR

Akarsu, F. (2001), Yetişemediğimiz Çocuklar: Üstün Yetenekli Çocuklar ve Sorunları, Eduser Yayınları, Ankara.

Ataman, A. (2009), Üstün zekâlılar ve üstün yetenekliler, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Ataman, A. (2009). "Üstün Zekâlı ve Üstün Yetenekli Çocuklar ", Ed. A. Ataman, Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.

Bildiren, A. (2013), "Üstün Yetenekli Öğrencilerin Perspektifinden Bilim Ve Sanat Merkezlerinin Hoş Ve Hoş Olmayan Özellikleri Ve Değişiklik Talepleri", Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 1(2), Özel Sayı, 128-135.

Dağlıoğlu, H.Elif. (2010). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Öğretmen yeterlikleri ve Özellikleri. Milli Eğitim Dergisi, 39,186.

Davaslıgil, Ü. (2012). '' Türkiye'de Üstün Zekalı Çocukların Eğitimi ile ilgili Bir Modeli Geliştirme Projesi''. http://www.istanbul.edu.tr/hay/bilgi.php?islem=genel&b=12

Dönmez, N. (2004), Bilim Sanat Merkezlerinin Kurulusu ve işleyişinde Yapılması Gereken Düzenlemeler, Kulaksızoglu vd., Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 71, 72.

Durum Tespit Komisyonu Ön Raporu (2004). I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi. İstanbul. Çocuk Vakfı Yayınları.

Eraslan Çapan, B.(2010), "Öğretmen Adaylarını Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Metaforik Algıları", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:3, Sayı: 12.

Karakurt, B. (2003). Sınıf Yönetiminde Üstün Zekâ ve Yetenekli Öğrencilere Yönelik Öğretmen Tutumu, http://www.egitisim.gen.tr/site/arsiv/35-2/107-sinif-yonetiminde-ustun-yetenekli-ogrenciler.

Karakuş, F.(2014), "Üstün Yetenekli Çocukları Olan Anne Babaların Çocuklarının Eğitimine Yönelik Algıları", Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(1), 289-304

Karakuş, F. (2010), " Üstün Yetenekli Çocukların Anne Babalarının Karşılaştıkları Güçlükler", Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Haziran 2010, ss. 127-144.

Kulaksızoglu, A.(2004), Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.

Kunt, K & Tortop, H S.(2013), Türkiye'deki Üstün Yetenekli Öğrencilerin Bilim Ve Sanat Merkezlerine İlişkin Metaforik Algıları, Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi 1(2), Özel Sayı, 117-127.

Milli Eğitim Bakanlığı (2007), http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2593_0.html- Bilim ve Sanat Merkezleri Yönetmeliği, Erişim Tarihi: 10.06.2014.

Milli Eğitim Bakanlığı (2007), ''Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)'' http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/cocukgelisim/moduller/ustunzekaveozelyetenekliler.pdf

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB).(2001). Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2530_1.html

Oğurlu, Ü. (2010), "Üstün Zekâlı ve Yeteneklilerde Sosyal Uyum ve Arkadaşlık İlişkileri: Literatür Taraması", Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 3, No 39.

Özsoy, Y. , Özyürek, M. & Eripek, S. (1992). Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar. Ankara: Karatepe Yayınları.

Saranlı, A. G. & Metin, N.(2012) "Üstün Yetenekli Çocuklarda Gözlenen Sosyal-Duygusal Sorunlar", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı 1, Cilt 45.

Şahin, A. (1996). Üstün Yetenek. Yaşadıkça Eğitim. Sayı:47 İstanbul.

Tortop,H S.(2014), Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Ve Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Tutumları, Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları **D**ergisi, 2014, 2(2), 16-26.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (2012). Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti ve Ülkemizin Gelişimine Katkı Sağlayacak Etkin İstihdamlarının Sağlanması Amacıyla Kurulan ''Meclis Araştırması Komisyonu Raporu'' Dönem: 24, Yasama Yılı: 3 http://www.sck.gov.tr/Tbmm/%C3%9Cst%C3%BCn%20Yetenekli%20%C3%87ocuklara%20Y%C3%B6nelik%20TBMM%20Komisyonu%20Raporu.pdf. Erişim Tarihi: 10.11.2014

Uzun, M. (2004), Üstün Yetenekli Çocuklar El Kitabı, I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Yayın Dizisi 4, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Sistem Yayıncılık.